

Як пражыць
зіму
бяспечна?
СТАР. 3

Калі стары —
чужы
сярод сваіх
СТАР. 13

Праграма
тэлебачання
на тыдзень
20 КАНАЛАЎ

ЦЫТАТА ДНЯ

**Юрый СЯНЬКО, старшыня
Дзяржаўнага мытнага
камітэта Рэспублікі Беларусь:**
«Пасля ўступлення
ў сілу Мытнага кодэкса
Еўразійскага эканамічнага
саюза мытныя органы
Беларусі няройдучь
ад эксперыменту
да поўнамаштабнага
прымянення аўтаматычнага
выпуску тавараў, што
перамяшчаюцца праз мяжу
ЕАЭС, які павінен дасягнуць
да 2020 года не менш
як 25%».

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	- 1°	
Віцебск	- 3°	
Гомель	- 2°	
Гродна	- 2°	
Магілёў	- 3°	
Мінск	- 2°	

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 2.12.2016 г.

Долар ЗША		1,9627 ▼
Еўра		2,0815 ▼
Рас. руб.		0,0307 ▲
Укр. грыўня		0,0765 ▼

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

2

СНЕЖНЯ 2016 г.

ПЯТНІЦА

№ 233 (28343)

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

СКАРБОНКА ЯРКІХ ІДЭЙ

Фота БЕЛТА.

Больш за 30 інавацыйных праектаў прадставіла моладзь Магілёўскай вобласці 1 снежня на выстаўцы-прэзентацыі абласнога этапу рэспубліканскага конкурсу «100 ідэй для Беларусі». Маладыя крэатыўшчыкі і рацыяналізатары прадставілі ідэі і праекты, якія плануець рэалізаваць у найбліжэйшай перспектыве і якія знаходзяцца ў стадыі ўкаранення і нават камерцыялізацыі. Па выніках пасяджэння абласнога экспертнага савета аўтарам праектаў будуць уручаны сертыфікаты ўдзельнікаў абласной выстаўкі-прэзентацыі «Ідэі Магілёўшчыны — 2016». Найбольш перспектывныя атрымаюць пуцёўкі для ўдзелу ў рэспубліканскім фінале конкурсу, а аўтараў самых лепшых праектаў адзначаць падарункамі ад абласнога камітэта БРСМ і партнёраў.

На фота:
навучэнец сярэдняй школы
№34 г. Магілёва
Ілья ТУПАЛЬСКІ
прадставіў гасцініцу
для кветак.

■ Векапомнае

«ЗНОЎ БУДЗЕМ ШЧАСЦЕ МЕЦЬ І ВОЛЮ...»

У музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны
адкрылася выстава, прысвечаная Янку Купалу

Вялікая Айчынная вайна стала асабістай трагедыяй для першага народнага паэта Беларусі Янкі Купалы. Ён вымушаны быў з'ехаць, страціць свой дом, лецішча, а разам з ім і ўнікальны архіў, бібліятэку. Але больш за ўсё класік айчыннай літаратуры перажываў за тое, што ў акупаваным Мінску засталася яго маці...

Яны больш так і не ўбачыліся. Выпадковасць ці не, але жыццё Бянігіны Іванаўны, маці Янкі Купалы, абарвалася на другі дзень, як не стала яе сына. Згодна з афіцыйнай версіяй, на той свет яна пайшла, так і не атрымаўшы сумнай навіны. У Мінску ўжо ведалі пра тое, што паэта не стала, але ёй проста баяліся пра гэта казаць.

Іх хавалі ў адзін дзень — 1 ліпеня 1942 года. Янку Купалу — у Маскве, Бянігну Іванаўну — у Мінску. Праз 20 гадоў маці і сын «сустрэліся» на Вайсковых могілках беларускай сталіцы.

І дагэтуль няма адзінай версіі, што здарылася ў той ракавы чэрвеньскі вечар, які стаў апошнім для паэта. Кавалак паркету з гасцініцы «Масква», дзе абарвалася жыццё класіка, экспануецца на выставе «На мой кліч вечавы...», якая размясцілася ў сценах Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Экспазіцыя, прысвечаная жыццю і творчасці першага народнага паэта Беларусі ў перадваенны час і ў першыя гады Вялікай Айчыннай, — сумесны праект музея з Дзяржаўным літаратурным музеем Янкі Купалы.

СТАР. 4

■ Працяг тэмы

СУВЕНІР З ЛЁСАМ

На Гомельшчыне абвешчаны конкурс,
у якім могуць прыняць удзел рамеснікі з усёй краіны

У абласным аддзяленні Беларускай гандлёва-прамысловай палаты (БелГПП) абяцаюць, што пераможцаў чакаюць не толькі прызы, але і шырокія магчымасці прадстаўляць свае вырабы на выставах, у тым ліку за мяжой.

Дарэчы, размова пра сувенір для замежніка, якую мы пачалі на старонках газеты (12.11.2016), атрымала працяг на дзяржаўным узроўні. Асабіста для мяне было важна даведацца, што разавыя безвыніковыя пошукі на паліцах крам нечага адметнага, беларускага — не мой суб'ектыўны погляд на праблему. Адказы на асобныя пытанні, якія ўзніклі раней, былі знойдзены падчас круглага стала «Вытворчасць сувенірнай прадукцыі: праблемы, рэаліі, перспектывы», які правялі ў Гомелі. Праўда, яшчэ больш пытанняў нарадзілася пасля. Пошукамі вартых беларускіх сувеніраў куды часцей, чым мне,

Неглюбскія пернікі.

прыходзіцца займацца тым, хто рыхтуе візіты нашых дэлегацый, якія выязджаюць за межы краіны яе прадстаўляць. І, аказваецца, яны сутыкаюцца з такімі ж пытаннямі: як знайсці нешта, што не толькі створыць станоўчы эмацыянальны настрой у далейшых стасунках, але і прадставіць у добрым святле менавіта нашу краіну.

СТАР. 4

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

**ПІШАМ ПРА ТОЕ, ШТО САПРАЎДЫ ВАЖНА,
5 разоў на тыдзень!**

Ідзе падпіска на «Звязду» на I квартал і I паўгоддзе 2017 года!

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

■ Правілы бяспекі

Навука падаць

Зімой лепей павольней рухацца, нават спазняючыся на работу, чым паспець... з траўмай у балніцу. 3—4 чалавекі штодня, як толькі выпадае снег, трапляюць у адзін толькі Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр траўматалогіі і артапедыі.

Выйдзіце загадзя, каб не спяшацца. Надзеньце правільны абутак (абцас дакладна не для слізкага надвор'я — і без таго мяняе баланс раўнавагі). Сыдзіце на ўзбочыну, калі дарогу не паспелі пачысціць. Вучыцеся падаць не назад ці наперад, а на бок, для чаго трэба паспець сагнуць калені, крыху згрупавацца. Калі не ўмееце правільна падаць, то можаце забыцца і на зімовыя віды спорту — лыжы, санкі і канькі хутчэй аднімуць здароўе, чым падораць станоўчыя эмоцыі.

Асцерагайцеся пералому канечнасцей і пазваночніка ў выніку няўдалага падзення. Асабліва лёгка косці могуць ламацца ў людзей сталага веку, сярод якіх вельмі распаўсюджана такое захворванне, як астэапароз, папярэджвае **намеснік дырэктара РНПЦ траўматалогіі і артапедыі Леанід ЛОМАЦЬ**. Акрамя таго, зімовая траўма — гэта яшчэ і дарожна-транспартныя здарэнні, узгаранні падчас спроб сагрэцца, абмарожанні, асабліва ў стане нападпітку, выхад на лёд дзеля сезоннай рыбалкі, парушэнне правілаў бяспекі падчас гульні ў і заняткаў спортам.

Штогод у краіне фіксуецца каля 750 тысяч розных відаў траўмаў, з іх 150 тысяч, або пятая частка, — у дзяцей да 18 гадоў. Ад 50 да 90 дзяцей і падлеткаў становяцца ў выніку інвалідамі, а 159 дзяцей летась загінулі (у апошнія гады гэта лічба вагалася ад 200 да 350).

Ад знешніх прычын агульная смертнасць у краіне знізілася на 11,5 працэнта: калі летась загінулі 6758 чалавек, то сёлета 5979. Зніжэнне мела месца і ў гарадах, і на вёсцы. Колькасць выпадкаў утаплення за 9 месяцаў зменшыліся на 19,7 працэнта, самагубстваў —

на 5,2 працэнта, атручэння алкаголем — на 10, гібелі ў дарожна-транспартных здарэннях — на 24, падзення — на 22, механічнай асфіксіі — на 15,6, няшчасных здарэнняў на пажарах — на 14,8. Аднак у выніку забойства летась загінулі 230 чалавек, сёлета — 234, ад пашкоджання электрычным токам — 21 і 38 адпаведна.

Немагчыма ізаляваць дзіця ад тых жа заняткаў спортам, але навучыць яго падаць — можна і трэба, адзначае **галоўны пазаштатны дзіцячы артапед-траўматалаг Міністэрства аховы здароўя Дзмітрый ЦЕСАКОЎ**. Дарэчы, і маме з каляскай трэба падумаць, як ёй падаць, калі раптам паслізнулася. У арганізаваных дзіцячых калектывах сітуацыя кантралюецца найлепшым чынам: дзяцей не выводзяць на вуліцу, пакуль не будзе пасыпана навакольная тэрыторыя. Наогул, падзенне дзіцяці — не тое, што падзенне дарослага, яно можа і не траўмавацца, але фарміраваць асцярожнасць і страх як абарону неабходна як мага раней.

Святлана БАРЫСЕНКА. *protas@vviazda.by*

■ Сталічны час

Набліжаецца «нашэсце» Дзядоў Марозаў

Парад казачных персанажаў ужо стаў для жыхароў сталіцы добрай традыцыяй. У гэты раз ён пройдзе 24 снежня ў 17.30 ад плошчы Незалежнасці да плошчы Свабоды. У фінале глядчы апінуцца ў «Краіне выканання жаданняў», дзе ўбачаць светлавое і піратэхнічнае шоу. Аднак гэта далёка не адзінае, што зможа ўразіць жыхароў сталіцы ў святочны дні: усяго чакаецца больш за 100 мерапрыемстваў, прымеркаваных да Новага года.

Па словах **намесніка начальніка ўпраўлення аддзела ўстаноў культуры і культурна-асветніцкай працы Мінгарвыканкама Аляксандра ШАСТАКОВА**, тэматычныя канцэрты, шоу і прадстаўленні будуць нацэленыя на розную ўзроставую аўдыторыю. У гарадской Ратушы з 24 снежня па 5 студзеня будзе арганізаваны таямнічы перфоманс для дзяцей «У гасцях у Дзеда Мароза». Час наведванняў — з 11 да 21 гадзіны. Святочныя мерапрыемствы правядуць і адміністрацыі ўсіх раёнаў горада Мінска. У навагоднюю ноч галоўнай святочнай пляцоўкай стане тэрыторыя каля Палаца спорту. Канцэрт пад назвай «3 Новым годам, сталіца!», у якім возьмуць удзел зоркі беларускай эстрады, будзе доўжыцца з 23 да 4 раніцы. Агні маляўнічага феерверка заззяюць над Свіслаччу ў 1.30.

■ Быць у трэндзе

Вышэйшая адзнака для «Карты навучэнца»

Інтэлектуальны прадукт Беларусбанка — «Карта навучэнца» — перамог у конкурсе Global Inclusion Awards 2016.

Прэміямі Global Inclusion Awards ўзнагароджваюцца банкі і фінансавыя інстытуты за дасягненні ў развіцці фінансавай адукаванасці. Пад увагу бяруцца новыя падыходы да навучання дзяцей, уцягванне моладзі ў больш актыўнае ўзаемадзеянне з фінансавым сектарам. У конкурсе прынялі ўдзел праекты з 60 краін. Фіналістамі сталі прадстаўнікі Беларусі, Расіі, Вялікабрытаніі, Польшчы, Грузіі і Зімбабве. Рашэннем незалежнага міжнароднага журы «Карта навучэнца» была прызнаная пераможкам у

катэгорыі «Найлепшы прадукт для дзяцей і моладзі» (Child Friendly Banking Award).

Укараненне «Карты навучэнца» носіць некамерцыйны характар і скіраванае на забеспячэнне даступнасці якасных адукацыйных рэсурсаў і паслуг. Праект рэалізаваны Беларусбанкам і дзяржаўным прадпрыемствам «Цэнтр сістэм ідэнтыфікацыі» Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі сумесна з зацікаўленымі ведамствамі сістэмы адукацыі. У прэс-службе банка растлумачылі: «Карта навучэнца» ўяўляе сабой бескантактны шматфункцыянальны дакумент і можа выкарыстоўвацца для аказання навучэнцам паслуг і сэрвісаў інфармацый-

Намеснік начальніка ўпраўлення спорту і турызму Мінгарвыканкама Святлана ДЗЯМЕШКА паведаміла, што з пачаткам снежня стартуе і зімовы спартыўны сезон. У сталіцы будзе заліта 48 коўзанах, 27 хакейных каробак і 16 лыжных трас, калі дазваляць умовы надвор'я. Акрамя таго, будзе арганізавана 40 пунктаў пракату інвентару і абсталявання.

У гэтым сезоне ў 10-ы раз пройдуць рэспубліканскія спаборніцтвы па хакеі з шайбай сярод аматарскіх каманд на прызы Прэзідэнцкага спартыўнага клуба і ўжо ў 13-ы раз — Калядны міжнародны турнір аматараў хакея на прыз Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Форум, у якім прыме ўдзел 8 каманд, у тым ліку 7 замежных, адбудзецца з 4 па 7 студзеня ў «Чыжоўка-Арэне». Другі раз у рамках чэмпіянату Беларусі паміж сабой па-спаборнічаюць аматары зімовага плавання. Экстрэмальны залпы адбудзецца 17—18 снежня на Камсамольскім возеры.

У святочны перыяд чакаецца вялікі паток замежных турыстаў. У Мінску зараз дзейнічае два аўтобусныя экскурсійныя маршруты: №1 і №100. Аповед пра славутасці сталіцы вядзецца на англійскай і рускай мовах, аднак напярэдадні Новага года да іх дадасца яшчэ і беларуская.

Дар'я КАСКО. *kasko@vviazda.by*

■ Надвор'е

НАВАТ УДЗЕНЬ ДА МІНУС 7

А ў пачатку наступнага тыдня маразы будуць дасягаць мінус 15 градусаў

Галоўны сіноптык Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя **Святлана РЫБАКОВА** лічыць, што пачатак снежня сёлета адзначыўся камфортным зімовым надвор'ем са снегам і маразамі.

Але нас імі ўжо не спужаеш, бо загадзя атрымалі пэўную сінаптычную «прышчэпку». Так, апошні месяц восені быў крыху халаднейшы, чым звычайна, а ападкаў выпала больш за норму. Перыядычна ўсталёўвалася снежнае покрыва, яго вышыня складала ад 3 да 15 см. Першы дзень снежня адзначыўся адлігай, але надалей ізноў пахаладае. Ужо ў пятніцу да нас завітае вільготная і няўстойлівая паветраная маса, а на паўднёвым захадзе Беларусі адчуецца ўплыў атмасферных фронтаў. Таму чакаецца снег, мокры снег. Максімальная тэмпература паветра ўдзень складзе ад 0 да мінус 5 градусаў.

А вось класічная зіма прыйдзе да нас у выхадныя. У суботу і нядзелю на большай частцы тэрыторыі прыйдзе кароткачасовы снег. На асобных участках дарог захаваецца галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы пані-

зіцца да 3—10 марозу, а пры праясненнях — да мінус 13 градусаў. Удзень будзе ад нуля на паўднёвым захадзе да мінус 7 градусаў на паўночным усходзе краіны.

Паводле папярэдніх прагнозаў айчынных спецыялістаў, у пачатку наступнага тыдня надвор'е ў асноўным будучь вызначаць атмасферныя франты, якія змяшчаюцца са Скандынавіі. У панядзелак на большай частцы тэрыторыі краіны прыйдзе кароткачасовы снег. На асобных участках дарог захаваецца галалёдзіца. Удзень чакаецца моцны парывісты вецер. Тэмпература паветра ўначы складзе мінус 3—10 градусаў, пры праясненнях — да 11—15 марозу. Удзень спецыялісты прагназуюць ад мінус 5 да 1 цяпла. Праўда ў аўторак да нас прыйдзе ўжо няўстойлівае надвор'е, таму мароз аслабее. На большай частцы тэрыторыі прыйдзе снег, па паўднёвым захадзе ападкі будуць у выглядзе мокрага снегу і дажджу. У асобных раёнах чакаецца слабы галалёд, на дарогах — галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы складзе 2—8 марозу, удзень — ад мінус 4 да 2 цяпла.

Сяргей КУРКАЧ. *kurkach@vviazda.by*

■ Добры старт

У НАС З'ЯВІЎСЯ «БРОНЗАВЫ» СНАЙПЕР

Дар'я Юркевіч паднялася на п'едэстал першага этапу Кубка свету па біятлоне

У індывідуальнай гонцы на 15 км у шведскім Эстэрсундзе наша спартсменка заваявала бронзавую ўзнагароду. Апярэдыць яе змаглі толькі немка Лаура Дальмайер і французжанка Анаіс Бяскон.

Галоўным козырам Дар'і ў гэтай гонцы стала стральба. У сувязі з моцным парывістым ветрам у Эстэрсундзе многія біятланісты ў той дзень нарабілі шмат памылак на стрэльбішчы, але беларуску такія ўмовы надвор'я не напалохалі і не перашкодзілі паказаць сябе сапраўдным прафесіяналам. Юркевіч адзіная з усіх (у гонцы ўдзельнічала 101 спартсменка) змагла абысціся без промахаў на ўсіх чатырох агнявых рубяжах, што дазволіла ёй трапіць на п'едэстал Кубка свету ўпершыню ў сваёй кар'еры.

— Яшчэ да старту гонкі паставіла перад сабой задачу — страляць без памылак. Але на справе аказалася, што гэта вельмі цяжка, таму што моцна перашкаджаў вецер. У такой сітуацыі вырашыла не спяшацца і сканцэнтравалася на агнявых рубяжах. Асабліва гэта тычылася заключнай стрэльбы. Ні аб якім прызавым месцы на дыстанцыі не думала. Бронзавы медаль — гэта шчаслівы шок. Узнагарода за доўгае цяргненне. Зрабіла такі сюрпрыз і сабе, і камандзе, і балельшчыкам. Не скрыю, да галоўнага старту сезона, чэмпіянату свету, буду рыхтавацца менавіта да індывідуальнай гонкі: яна атрымліваецца ў мяне лепш за ўсё, — расказала Дар'я пасля ўзнагароджання.

Нагадаем, да поспеху Дар'і Юркевіч у апошні раз беларускія біятланісты падымаліся на п'едэстал у гонках Кубка свету ў сакавіку 2015 года.

Адзначым, што 28-гадовая Дар'я Юркевіч дэбютавала на Кубку свету ў 2010 годзе, але доўгі час не магла замацавацца ў асноўным складзе. Аж да леташняга сезона Дар'я выступала пераважна на этапах Кубка IBU і толькі зрэдку трапляла на галоўныя старты.

Для іншых беларусак індывідуальная гонка складалася не так паспяхова. Надзея Скардзіна стала 43-й, Ірына Крыўко — 46-й, Анастасія Кінунен — 72-й, Хрысціна Лільчанка — 85-й.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ. *lobazhevich@vviazda.by*

